

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem,
nám. B. Hrozného 12, okres Nymburk**

nám. B. Hrozného 12, 289 22 Lysá nad Labem

Identifikátor školy: 600 050 831

Termín konání komplexní inspekce: 4. - 8. březen 2002

Čj.	034 39/02-2161
Signatura	kc6cv105

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní školu Bedřicha Hrozného v Lysé nad Labem navštěvuje v současné době 511 žáků, Průměrný počet dětí ve třídě je 22. Pedagogický sbor tvoří celkem 36 stálých pracovníků, jen učitelů. Škola totiž nemá žádné součásti; školní družinu či školní klub nahrazuje zájmová činnost organizovaná po vyučování pracovníky DDM Nymburk. Atypické je zastoupení mužů - včetně jednoho externího učitele jich ve škole působí celkem devět (vesměs mladých), příznivá je i věková skladba vyučujících - 70 % je mladších 45 let věku. Škola se profiluje od roku 1994 jako škola s rozšířeným vyučováním jazyků - v devíti třídách 3. - 9. ročníku se vyučuje dle vzdělávacího programu schváleného MŠMT ČR pod čj. 16 333/96-22-21, v ostatních 14 třídách dle učebního plánu Základní škola (MŠMT ČR, čj. 16 847/96-2). Výuka probíhá ve dvou blízkých budovách - hlavní budova je 120 let stará. Škola hospodaří jako příspěvková organizace zřizovatele, jímž je město Lysá nad Labem.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Týdenní hodinová dotace odpovídá učebnímu plánu. Členění českého jazyka na jednotlivé části (literární výchova, jazyková a slohová výuka) je v souladu s požadavky zvoleného vzdělávacího programu. Výrazným pozitivem je zjištění, že všichni vyučující uplatňují globální přístup, žáci potom aplikují např. literární vědomosti ve slohovém vyučování apod. Kontrolou zápisů v třídních knihách loňského i letošního školního roku se prokázalo zapracování úprav a doplňků vzdělávacího programu do výuky, nebylo zjištěno porušení učebních osnov. Příprava na jednotlivé hodiny byla promyšlená, určité rezervy spočívaly v připravenosti audiovizuálních pomůcek. Kontinuitu výuky zajišťují především metodické orgány a tematické plány vyučujících. Plánování a příprava byly velmi dobré.

Na 2. stupni vyučují předmětu český jazyk čtyři kvalifikovaní učitelé a učitelky, na 1. stupni chybí dvěma odborná a pedagogická způsobilost.

Sledované hodiny probíhaly v kmenových učebnách, z nichž některé jsou vybaveny novým nábytkem. Celkově má vybavení standardní úroveň. Esteticky podnětné prostředí bylo vytvořeno v knihovně (zároveň i učebně), jejíž význam podtrhuje možnost užívat počítač připojený na internet. Tato pracovna je funkčně a efektivně využívána i v době po vyučování. Vyšší estetická úroveň tříd však byla zaznamenána na 1. stupni. Vyučující 2. stupně využívají v různé míře výukových počítačových programů.

Všichni učitelé volili metody a formy práce přiměřené věku žáků, umožňovali individuální tempo práce, pohybové relaxační chvíle zařazovali pravidelně vyučující na 1. stupni. Psychohygienické zásady nebyly porušovány. Podmínky výuky měly velmi dobrou úroveň.

Struktura jednotlivých hodin odpovídala cílům a navazovala na předchozí znalosti a dovednosti žáků. Ve výuce českého jazyka je uplatňována vnější diferenciací - od 5. do 9. ročníku ve čtyřech či pěti hodinách týdně jsou vytvořeny samostatné tzv. dyslektické bloky pro integrované žáky se specifickými vývojovými poruchami. Výuka v těchto blocích probíhá nejméně jednou týdně v počítačové pracovně; škola má dostatek specifických výukových programů. V kvalitě práce s žáky se specifickými vývojovými poruchami výrazně převažují pozitiva. Učitelé ve sledovaných hodinách českého jazyka pracovali převážně různými formami frontálního způsobu práce. Vedle řízeného rozhovoru však byla zařazována samostatná práce žáků, dobré pracovní návyky prokazovali žáci při skupinové práci. Kooperativní způsoby činnosti byly zaznamenány ve všech sledovaných hodinách. I když v některých hodinách

převládala v aktivní činnosti dominantní pracovní i verbální role vyučujících, činnostní styl výuky byl uplatňován. V hodinách žáci pracovali s informativní literaturou, s encyklopediemi, s pomocnými nakopírovanými materiály. Opakujícím se nedostatkem ve sledovaných hodinách ale byla absence závěru hodin. Většina nebyla logicky ukončena, nebylo provedeno shrnutí a zhodnocení probíraného učiva. Pozitivně byly hodnoceny hodiny literární a slohové výuky. Učitelé upřednostňují efektivní způsob vyučování, dávají žákům dostatek prostoru pro vyjádření svých názorů, rozvíjejí jejich fantazii. V efektivitě organizace, forem a metod práce převažovala přes některé nedostatky pozitivní zjištění.

V motivaci žáků byl mezi vyučujícími výrazný rozdíl daný osobnostním přístupem. V některých sledovaných hodinách byla zaznamenána absence jakékoli motivace, oproti tomu byly hodiny, v nichž byli žáci pozitivně motivováni k práci - např. aktualizací, literárními ukázkami, křížovkou, řízeným rozhovorem. Klasifikace byla využívána jen ojediněle, motivace dobrou známkou byla zaznamenána řídce. Učitelé se snažili hodnotit žáky verbálně ihned po výkonu v průběhu celé hodiny. V hodnocení převládají známky z písemných mluvnických projevů žáků. V hodinách často chybělo závěrečné zhodnocení výkonů žáků, jak individuálně, tak i třídy jako celku. Výrazným kladem je pozitivní hodnocení integrovaných žáků se specifickými vývojovými poruchami. Vyučující respektují nejen příslušný metodický pokyn, zároveň využívají zohledňující přístup (v kvantitě i kvalitě) výukových počítačových programů. Oblast motivace a hodnocen měla velmi dobrou úroveň.

Komunikace a interakce vyučujících s žáky byla zcela bezproblémová, spíše přátelská, respektující daná pravidla. Učitelé se vesměs kultivovaně vyjadřovali, na 2. stupni méně vyžadovali po žácích mluvní projevy. Ti až na výjimky projevovali pozitivní vztah k výuce. V interakci a komunikaci převažovala pozitivní zjištění.

Celkově je kvalita výuky předmětu český jazyk ve všech aspektech velmi dobrá.

Cizí jazyky

Ve škole se vyučuje ve všech třídách anglickému a německému jazyku, formou nepovinného předmětu i ruskému (jedna skupina žáků 6. - 9. ročníku). Rozšířené vyučování jazyků probíhá v devíti třídách počínaje 3. ročníkem; žákům 2. stupně s touto profilací je určena ještě hodina konverzace v anglickém jazyku. Týdenní hodinová dotace ve všech ročnících odpovídá učebním plánům. Časově-tematické plány má vypracovány každý vyučující. Ty spolu s činností obou předmětových komisí garantují, že členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami. Bezprostřední příprava učitelů na výuku byla pečlivá a promyšlená. Plánování a příprava měly velmi dobrou úroveň.

Předmětu vyučuje celkem deset učitelů a učitelek. Jen jedna učitelka není odborně a pedagogicky způsobilá k výuce cizího jazyka (má středoškolské vzdělání), šest z nich má vysokoškolské vzdělání, nikoli však k výuce cizích jazyků (jedna vykonala státní jazykovou zkoušku, druhá studuje dlouhodobý jazykový kurz INTEX). Tři splňují kvalifikační podmínky, neboť vystudovali cizí jazyk formou vysokoškolského studia; dva z nich navíc dlouhodobě pobývali v zahraničí. Většina vyučujících se permanentně vzdělává.

Ve třech jazykových pracovnách (jedna na 1. stupni) bylo patrné zaměření učeben na cizí jazyk (nástěnné tabule, mapy atd.). Osm ze čtrnácti sledovaných hodin probíhalo v těchto specializovaných pracovnách, jedna hodina v pracovně informatiky (záznamy dokladují, že počítače jsou při výuce cizích jazyků využívány), jedna v knihovně. Prostředí v modernějších učebnách 1. stupně bylo estetičtější; na hlavní budově je znát především její stáří. S různými obrázky, kartičkami, nástěnnými tabulemi, tabulemi, barevnými křídami a dalšími pomůckami se pracovalo v dostatečné míře. Ve čtyřech hodinách byly použity magnetofonové nahrávky

s originálním textem, ve čtyřech hodinách videoukázka. Se slovníky se systematicky pracovalo v jedné hodině německého jazyka, v několika dalších hodinách jen příležitostně a v menší míře, s cizojazyčnými časopisy ani v jedné hodině, přestože je škola odebírá.

Psychohygienické zásady byly dodržovány ve všech sledovaných hodinách. Třídy byly správně osvětlené, často větrané, krátké relaxační prvky (zpěv, hry, volný pohyb dětí po třídě apod.) byly uplatněny ve většině hodin. Zásadám správného rozvrhu odporuje výuka anglického jazyka ve třídě VI.B či německého jazyka v IX.A a B - předmětu se vyučuje ve třech po sobě následujících dnech. Podmínky výuky byly na velmi dobré úrovni.

Struktura hodin byla pestrá, odpovídala převážně věku žáků a výukovým cílům. Kvalita výuky byla dána i nízkými počty dětí ve třídách, jež umožňují efektivní individuální práci - v polovině sledovaných hodin byl počet přítomných žáků nižší než 10, jen v jednom případě přesáhl tento počet 15. Jen v některých hodinách převažovala frontální práce bez vnitřní diferenciaci, ve většině hodin zvolili vyučující efektivnější formy a metody, zejména skupinové vyučování, práci dvojic apod. Organizace, formy a metody byly velmi dobré.

Ve většině hodin byl jasně stanoven cíl hodiny - úvodní motivace tak byla vesměs zdařilá. Naopak - na závěrečné zhodnocení práce většinou nezbyl čas, zhodnocení práce žáky samotnými nebylo použito ani v jednom případě. Motivací jsou i zájezdy žáků do zahraničí, jež organizuje škola. Hodnocení klasifikací bylo použito pouze ve dvou případech, v jedné hodině byl opravován test, v jedné hodině byl psán. Namátkovou kontrolou žákovských knížek ve všech hodinách však byl zjištěn dostatek známek. Oblast motivace a hodnocení měla nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Dovednost a schopnost vést rozhovor v cizím jazyku a souvisle hovořit v rámci běžných situací zvládá zatím jen menší část žáků. Konverzační dovednosti měly logicky nejvyšší úroveň ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků, úroveň v ostatních třídách byla různorodá. Pozitivní byla snaha některých vyučujících hovořit v maximální míře cizím jazykem. Jako největší nedostatek v komunikativní úrovni vyučujících se jevílo časté používání obecné češtiny. Přestože se v komunikaci projevíly výrazné rozdíly v úrovni, byla celkově hodnocena velmi dobře.

Výuku anglického a německého jazyka lze hodnotit jako velmi dobrou.

Dějepis, vlastivěda, zeměpis

Časová dotace i členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídaly učebnímu plánu. Porušení osnov nebylo zjištěno v žádném předmětu. Kontinuitu výuky zajišťují časově-tematické plány učitelů a činnost metodických orgánů. Příprava všech vyučujících na hodiny byla hodnocena jako velmi dobrá, rovněž tak plánování.

Ze sedmi učitelek a učitelů, u nichž byly hospitace provedeny, nevyhovuje požadavku odborné a pedagogické způsobilosti jedna učitelka, jedna splňuje požadavek pedagogické způsobilosti.

Výuka vlastivědy probíhala v kmenových učebnách, dvě hodiny (zeměpis a dějepis) v odborných pracovnách, jedna hodina zeměpisu v počítačové pracovně. Učebny 1. stupně již tradičně působily velmi esteticky, z odborných pracoven zaujala svým účelným vybavením především pracovna zeměpisu. Ve všech hodinách se pracovalo s běžnými didaktickými pomůckami - nástěnnými mapami, atlasy, pracovními texty apod.; audiovizuální technika nebyla využita ani v jedné hodině, počítače v jedné.

Psychohygienické podmínky lze hodnotit jako velmi dobré - ve všech hodinách bylo větráno, světelné podmínky vyhovovaly (žaluzie plnily svou funkci), rovněž relaxace byla zařazena ve většině hodin (např. činnost žáků IV.A na koberci). Zařazení hodin do rozvrhu neodporuje psychohygienickým zásadám. Poloha těla dětí při psaní vyžaduje důslednější kontrolu.

Podmínky výuky byly velmi dobré.

V použitých formách a metodách zaujaly především hodiny zeměpisu (v 6. ročníku svým praktickým zaměřením a globálním pojetím, v 9. intenzivní a efektivní výukou v počítačové pracovní či problémovým vyučováním v druhé hodině); v dějepisu byla mj. zdůrazňována regionální historie (8. ročník), hodina v 9. ročníku zaujala problémovým vyučováním ve výkladové části a vhodnou aktualizací. Jinak se pracovalo vesměs klasickými metodami - výklad (především) či řízený rozhovor s žáky, v některých hodinách až příliš dominovaly učitelky. Organizace, formy a metody měly velmi dobrou úroveň.

Úvod většiny hodin se vyznačoval vstupní motivací, motivující byly i často používané soutěže apod. Závěrečné zhodnocení práce vyučujícími buď zcela chybělo, nebo bylo, vzhledem k časové tísni, velmi stručné. Klasifikace byla provedena ve dvou hodinách (objektivně, vždy zdůvodněná), v počítačové pracovní byly výsledky práce žáků vyhodnocovány operativně. Jinak učitelky používaly většinou verbální hodnocení včetně častých slovních pochval. Počet známek v kontrolovaných žákovských knížkách je dostačující a umožňuje objektivní klasifikaci. Hodnocení práce žáky samotnými se neobjevilo. V motivaci a hodnocení výrazně převažovala pozitiva.

Vztahy mezi žáky a učiteli byly přátelské. Prostor pro vyjádření vlastního názoru byl v některých hodinách dostatečný, v jiných zvolené otázky neumožňovaly delší odpovědi. Komunikativní dovednosti se tak pohybovaly ve škále vynikající až pouze vyhovující, většinou měly průměrnou úroveň. Výuka byla někdy vedena v obecné češtině (v jednom případě používala vyučující až expresivní hodnocení), rovněž nespisovná mluva žáků byla tolerována. Interakce a komunikace měly průměrnou úroveň.

Celkově měla výuka bloku společenských předmětů velmi dobrou úroveň.

Občanská a rodinná výchova

Týdenní hodinová dotace odpovídá učebnímu plánu, tematické plány vyučujících jsou zpracovány v intencích doporučení vzdělávacího programu. Příprava na jednotlivé hodiny měla rozdílnou úroveň; některé hodiny byly promyšlené, žákům byly zadávány postupně náročnější úkoly, byl vyžadován jejich aktivní přístup, či pracovali s encyklopediemi a nakopírovaným pomocným materiálem, jiné hodiny byly poznamenány nepromyšlenou stavbou i absencí pomůcek. V plánování a přípravě převládala pozitivní zjištění.

Výuku rodinné výchovy zabezpečují učitelé s pedagogickou způsobilostí, občanské výchovy kvalifikovaní vyučující.

Materiální podmínky jsou standardní, ve výuce však byly pomůcky či audiovizuální technika sporadicky využívány.

Psychohygienické zásady nebyly porušovány. Podmínky výuky měly průměrnou úroveň.

Také v organizaci, metodách a formách práce byla negativní a pozitivní zjištění zhruba v rovnováze. Ve velmi dobrých hodinách převažoval činnostní a kooperativní styl práce, žáci vyjadřovali své názory, aplikovali vědomosti a dovednosti. Ve vyšších ročnících byli vedeni k náročnější samostatné práci i k zodpovědnému vyslovování svých názorů. V méně efektivních hodinách převládal rutinní přístup učitele, frontální způsob práce či zprostředkující styl výuky.

V hodnocení žáků převládala pozitivní verbální pochvala učitele. V sledovaných hodinách žáci téměř nebyli klasifikováni. Motivace k jednotlivým úkolům byla zaznamenána pouze v některých hodinách, vstupní byla většinou zastoupena seznámením s programem hodiny.

Motivace a hodnocení měly průměrnou úroveň.

Oblast komunikace a interakce měla různou kvalitu. V některých hodinách převládala pracovní pozitivní atmosféra, žáci byli aktivní, oproti tomu byly hodiny monotónní, klidné, ale i hodiny, v nichž žáci nerespektovali dohodnutá pravidla a vyučující nepřipravili organizaci hodiny efektivně. Komunikace a interakce vykazovaly pozitiva a negativa v rovnováze.

Úroveň výuky občanské a rodinné výchovy byla průměrná.

Matematika

Předmětu byly přiděleny hodinové dotace zabezpečující splnění předepsaných učebních plánů pro jednotlivé ročníky i zajištěna minimální dotace pro výuku na 2. stupni. V 6. a 9. ročníku je vzhledem ke specifickým potřebám přiděl posílen o jednu hodinu týdně. Mimo 9. ročník (nepovinný předmět cvičení z matematiky pro 26 žáků) není matematika doplněna žádným volitelným předmětem. Tematické plány respektují členění učiva dané schválenými učebními osnovami, v jejich naplňování byly inspekcí zjištěny jen dílčí nedostatky (až měsíční skluz, nesprávné jednotlivé zápisy v třídních knihách na 1. stupni ve školním roce 2000/2001 apod.). V přípravě jednotlivých hodin se vyskytly značné rozdíly v závislosti na přístupech jednotlivých učitelů. Cíle hodin byly reálné; vesměs dobře promyšlený obsah hodin kontrastoval u téměř poloviny případů s nižší úrovní přípravy a zvolenými metodickými postupy, efektivností zpětných vazeb a využitím didaktické techniky. Převažujícími frontálními přístupy byly málo zohledňovány rozdílné kognitivní vstupní charakteristiky žáků. V plánování a přípravě byla celkově negativa a pozitiva téměř v rovnováze.

Personálně byla výuka matematiky velmi dobře zabezpečena. Několik případů chyb ve věcné nebo formální oblasti bylo spíše následkem výše uvedených neefektivních zpětných vazeb. Vyučování probíhá převážně v kmenových třídách, jen některé byly pro předmět vhodně vybaveny (jedna třída na 2. stupni, některé třídy 1. stupně). Didaktickou techniku, podobně jako počítače, využívají učitelé jen výběrově - někteří pravidelně, někteří vůbec. Matematický kabinet je vybaven průměrně.

V úrovni psychohygienických podmínek byla rovněž pozitivní a negativní zjištění v rovnováze. Celkově byly podmínky výuky průměrné.

Zvláště v oblasti organizace, forem a metod výuky se projevily velké rozdíly v závislosti na osobnostních přístupech jednotlivých učitelů. Moderní činnostní výuka s aktivním podílem žáků, s promyšlenými metodickými postupy, jasně stanovenými cíli a kompetencemi, s vysokým podílem samostatné práce žáků byla organizována v třetině sledované výuky. Vyučování bylo názorné, žáci pracovali s dobrými návyky. Další třetina hodin měla charakter méně účinné frontální práce, převažovalo přímé vyučování s předvedením dovedností, zjištěním úrovně pochopení a nácvikem. Žáci řešili úlohy spíše intuitivně, část z nich bez pochopení opisuje postupy z tabule. Poslední třetina hodin se vyznačovala pasivním předáváním informací učitelem s malým důrazem na práci žáků a jednotným tempem práce. Postupy řešení byly jednoznačně stanoveny učitelem, stejně tak kontrola správnosti spočívala v rukou pedagoga nebo v pouhém sdělení výsledku. Více než polovina hodin nebyla dobře časově zvládnuta, většinou nezbyl čas na závěr. Na 1. stupni byla výuka metodicky pestřejší, více jsou organizovány sociální přístupy. Organizace, formy a metody byly průměrné.

Efektivita hodin byla závislá také na úrovni motivování žáků. Na 1. stupni učitelé nejčastěji využívali motivaci vázanou na používané metody práce - pestrost, soutěživé i kooperační postupy, připravené pomůcky, herní prvky apod. Ve vyšších třídách byla v účinných případech motivace v souvislosti s užitím v praxi, s cílenou přípravou na přijímací řízení. Úspěšné bylo

také používání průběžného hodnocení - dílčí stupně k dosažení klasifikačního stupně apod. Vhodnou metodou bylo také opakování prověrky po určité časové prodlevě (žáci se na opakovanou zkoušku připravovali). V klasifikaci učitelé dbali na průběžné hodnocení, dostatek známek. Chybou bylo v některých případech porušení vlastního klasifikačního předpisu školy hromaděním známek pouze z písemných zkoušek a prověrek, na 1. stupni bylo zaznamenáno necitlivé a kontraproduktivní kumulování pouze záporného hodnocení. Také v tomto sledovaném okruhu - tj. v motivování a hodnocení žáků - byla negativa a pozitiva téměř v rovnováze.

Ve třídách panovala většinou příznivá pracovní atmosféra, kvalita dialogu učitel - žák byla dobrá. Rozdíly se projeví ve schopnostech žáků (cíleně pěstovaných některými učiteli) vést rovnocennou diskusi, vyjadřovat své myšlenky, formulovat hypotézy. Interakce a komunikace byly velmi dobré.

Výuka matematiky měla celkově průměrnou úroveň.

Fyzika, informatika, praktické činnosti

Výuka fyziky se řídí učebními plány, učivo je rovnoměrně rozloženo do ročníků v závislosti na hodinové dotaci a používaných učebních textech. Předměty praktické činnosti a informatika jsou do rozvrhu hodin jednotlivých tříd nápaditě zařazeny většinou v dvouhodinových blocích v kombinaci s dalšími předměty (tělesnou výchovou). Praktické činnosti jsou na 2. stupni podle podmínek školy vhodně členěny pro chlapce a děvčata. V náplni technických prací není v několika případech zohledněno zachování postupu od jednoduchého ke složitějšímu, gradace náročnosti technologických postupů (např. zaměření v 6. ročníku pouze na práci s papírem apod.). Plánování informatiky v tomto školním roce je systematictější než v letech minulých. Výuka je doplněna prací několika kroužků informatiky pro 95 žáků 1. - 9. ročníku. Příprava jednotlivých hodin byla velmi rozdílná, hodnocení zahrnovalo stupně velmi dobrý až nevyhovující. Celkově byly plánování a příprava průměrné.

Personální zabezpečení předmětů není optimální z hlediska podílu výuky vedené učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí i z perspektivního hlediska (např. výuka fyziky). Přesto je výuka až na výjimky vedena na dobré odborné úrovni, v případě informatiky na vysoké úrovni.

Materiální podmínky mají v předmětech fyzika a praktické činnosti běžnou úroveň, v předmětu informatika velmi dobrou (kabinet fyziky, školní dílna a její stav, školní kuchyňka, dobře s pomocí sponzorského daru vybavená počítačová učebna s volným přístupem do internetové sítě). Omezující je finanční situace - žádoucí je postupná obměna a údržba náradí ve školní dílně a doplnění softwarového vybavení. Částečné zlepšení nastalo v uložení náradí, rezervy byly v úrovni úklidu a údržby školní dílny. V podmínkách výuky byla negativa a pozitiva téměř v rovnováze.

Výhradně činnostní charakter měla výuka informatiky, aktivní bylo převážně zaměření v praktických činnostech. Sledovaná výuka fyziky (vedená třemi učiteli) se podílem žáků na vyvozování nových poznatků a dovedností výrazně lišila. V obdobném poměru byl podíl frontálních přístupů i stupeň individualizace v těchto předmětech. Výběr, sled a množství informací byly většinou přiměřené, efektivní hodiny (zhruba polovina) se vyznačovaly účinností metod. Většinou byly poznatky předávány učitelem, žáci potom ověřovali platnost a správnost praktickými činnostmi, aplikací, opakováním frontálně předvedeného pokusu nebo jen řešením úloh či odpovídáním na učitelovy otázky. Jenom v náznacích byla organizována heuristická výuka. Ke zlepšení oproti poslednímu sledovanému stavu (inspekce v roce 1996) došlo v uplatňování praktických činností v laboratorních pracích. I tyto aspekty měly závislost na

individuálních přístupech učitelů. Také hodnocení organizace, forem a metod výuky zahrnovalo hodnotící stupně velmi dobrý, průměrný, pouze vyhovující i nevyhovující (v poměru 1:3:3:1). Celkově byly tyto sledované jevy průměrné.

Motivace byla většinou odvozována od vztahů s praktickým využitím či zkušenostmi žáků. V praktických činnostech byl většinou motivujícím činitelem výrobek samotný nebo náplň odpovídající zájmu žáků. Pouze v několika případech bylo využíváno dalších stimulujících postupů (dílejší klasifikace, hodnocení aktivit v hodině, organizování kooperativních metod aj.). Zaznamenány byly i v tomto ohledu kontraproduktivní skutečnosti - sešity bez kontroly, bez pravidel, nevytížení rychleji pracujících žáků, kumulace pouze špatné klasifikace a klasifikace pouze z písemných projevů, práce bez porozumění, klasifikace za nesplněný úkol, malý podíl sebehodnocení. V motivaci a hodnocení byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Komunikace byla ve všech případech ze strany učitele vstřícná, jen ve zhruba třetině případů byly cíleně navozovány situace, kdy žáci se samostatně vyjadřovali, svými slovy projevovali znalosti, navrhovali alternativní postupy, formulovali závěry a projevovali vesměs pozitivní vztah k výuce. Ve většině hodin však převažovaly slovní aktivity pedagoga. Přibližně ve čtvrtině hodnocených hodin byly aktivity žáků kontraproduktivní ve smyslu nezvládnutí kázeňských projevů. Interakce a komunikace byly na průměrné úrovni.

Celkově měla výuka bloku předmětů průměrnou úroveň.

Přírodopis, přírodověda a prvouka

Všem sledovaným předmětům je věnována časová dotace dle schváleného učebního plánu. Tematické plány učiva korespondují, až na výjimku (přírodověda ve 4. a částečně i 5. ročníku s nezačleněným kurzem Výchovy ke zdraví, s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Kontrolou loňských třídních knih bylo v obou uvedených ročnících zjištěno porušení učebních osnov v předmětu přírodověda nezařazením zmiňovaného kurzu do výuky. Z devíti navštívených hodin se pouze tři vyznačovaly velmi dobrou či vynikající úrovní bezprostřední přípravy, v několika naopak inspekce zaznamenala výrazné nedostatky. Plánování a příprava byly průměrné.

Vyučující hospitovaných předmětů splňují, až na jednu učitelku dálkově studující učitelství pro 1. stupeň základní školy, kvalifikační předpoklady.

Kmenové učebny 1. stupně disponují standardní vybaveností k výuce přírodovědy či prvouky, což se projevilo v dostatečném množství použitých pomůcek, s nimiž žáci pracovali. Přestože odborná pracovna přírodopisu (spolu s přilehlým kabinetem) skýtá úroveň a uspořádáním prostor k efektivním formám vzdělávání žáků 6. - 9. ročníku, byl sortiment zařazených pomůcek chudý a navíc ani ne vždy využitý (např. mikroskop). Příkladným způsobem pracovali žáci 2. ročníku s množstvím materiálů při výuce o ochraně životního prostředí. Vhodně byla doplněna škála pomůcek při výkladu nové látky v přírodovědě 4. ročníku o medirex. Ani v jedné z pěti navštívených hodin přírodopisu na 2. stupni nezařadily učitelky videoukázku a nepoužily audiovizuální techniku, jež se k opakování učiva přímo nabízela.

V respektování psychohygienických potřeb žáků existují rezervy - ne vždy vkládané relaxační chvílky, činnosti prováděné na podlaze, zdlohavost a stereotyp při opakování učiva a v neposlední řadě chaotické vedení výuky. Vynikající úrovní psychohygieny se prezentovala učitelka prvouky ve třídě II.B, jako nevyhovující byly naopak hodnoceny podmínky výuky ve třídě III.B. Celkově měly podmínky výuky průměrnou úroveň.

Preferováním aktivizujících forem učení (vyhledávání informací, pozorování, porovnávání, vyvozování závěrů) se vyznačovaly jen některé hodiny na 1. stupni. Výuku přírodopisu naopak

doprovázely hrubé nedostatky v její organizaci (nevhodné a nezvládnuté rozvržení výuky se zaměřením jen na pouhé opakování staršího učiva, časová tíseň a z ní pramenící nesplnění vytčených cílů) i ve značně omezeném rejstříku zvolených metod a forem práce (jednoznačná dominance frontální výuky). Práce s chybou, problémové či diferencované vyučování byly zařazeny zcela okrajově. Organizace, formy a metody byly průměrné.

Vstupní motivace se omezila jen na úvodní sdělení náplně práce. Velmi dobrou úroveň průběžné stimulace žáků měly hodiny prvouky ve 2. a přírodovědy ve 4. ročníku (časté pochvaly, pestrost a různorodost výuky i důslednost v rovnoměrném zapojení žáků). Naopak - u přírodopisu i u prvouky ve 3. ročníku byly zjištěny zřetelné rezervy (absence zhodnocení práce žáků či shrnutí výuky, nedodržení avizované náplně práce, předkládání hotových informací bez možnosti sledování a vyvozování samotnými žáky atp.). Četnost známek u všech sledovaných předmětů je dostačující. Motivace a hodnocení měly průměrnou úroveň.

Citelně slabá místa v komunikaci registrovala inspekce při výuce přírodopisu (spokojenost s jednoslovnými odpověďmi, vyučující „suplují“ žáky), zcela zásadní nedostatky pak na 1. stupni u prvouky ve třídě III.B (trvalý chaos a živelnost, nerespektování pokynů, netolerance). Příkladně s učitelkou komunikovali a spolupracovali naopak žáci II.B při prvouce (dostatečný prostor k vyjadřování, souvislý projev, důsledné dodržování pravidel chování, vzájemné respektování). Interakce a komunikace byly pouze vyhovující.

Ve výuce bloku přírodovědných předmětů byla negativita s pozitivy v rovnováze.

Hudební výchova

Časová dotace předmětu je v souladu se schváleným učebním plánem školy. Vypracované tematické plány odpovídají učebním osnovám příslušného vzdělávacího programu. Ne vždy zápisy v třídních knihách (pouhé názvy písní) vypovídají o plnění učebních osnov (chybí hudební nauka). Nedostatky v aktuální přípravě, zejména na 2. stupni, ovlivnily kvalitu výuky. Plánování a příprava měly průměrnou úroveň.

Vyučující, až na jednu výjimku, splňují kvalifikační předpoklady k výuce předmětu.

Hudební výchova je převážně vyučována v kmenových učebnách vybavených pianinem. Doprovodný nástroj při nácviu nové nebo prohlubování dříve osvojené písně je zařazován, světlou výjimkou pak bylo i střídání dvou nástrojů (pianino, kytara) ve 4. ročníku. Vhodného zpestření a obohacení výuky dosáhla učitelka ve IV.A zapojením dívek se zobcovými flétnami. Nemalé rezervy existují ve využití orffovských rytmických či ostatních melodických nástrojů - na 2. stupni s nimi nebylo vůbec pracováno. Škola nedisponuje větším počtem a především širším sortimentem těchto potřebných pomůcek. Audiotechnika byla použita ve většině hodin. V některých ročnících chybí učebnice, žákům jsou kopírovány texty písní.

Respektováním základních psychohygienických potřeb žáků se vyznačovaly pouze některé hodiny v nižších ročnících - výrazné relaxační zaměření, vhodné rozvržení činností ap. Na 2. stupni byly v psychohygieně výuky inspekcí zjištěny závažné nedostatky. Negativně působí i řazení předmětu v rozvrhu 1. stupně (s výjimkou 5. ročníku) až na závěrečné hodiny. Podmínky výuky jsou průměrné.

Činnostní vyučování se střídáním forem práce (dechová a hlasová průprava se zaměřením na dynamiku projevu a kontrast, sborový zpěv s doprovodem nebo á cappella, rytmizace, dramatizace textů písní, pohybové aktivity) upřednostňovaly především učitelky II.A a III.A. Jimi zvolené metody byly efektivní, zajišťovaly stálý zájem a aktivitu žáků a vesměs respektovaly zásadu přiměřenosti a postupu od jednoduššího ke složitějšímu. Oproti tomu všechny hodiny ve vyšších ročnících vykazovaly citelně slabá místa (absence zpěvu a rytmizačních prvků výuky, nezařazení pohybových aktivit, zřetelná improvizace v závěru).

Organizace, formy a metody měly negativa a pozitiva téměř v rovnováze.

Vstupní motivaci nejčastěji zajišťovala příprava ke zpěvu (1. stupeň) nebo sdělení náplně práce (2. stupeň). Pochvala jako významný stimulační nástroj byla v dostatečné míře využívána výhradně v nižších ročnících, podobně jako např. dramatizace pohádkových textů či participace žáků na výběru písní. Negativně byla inspekcí hodnocena u vyšších ročníků nahodilá volba hudebních ukázek bez návaznosti k výuce. Motivace a hodnocení byly průměrné.

Komunikace učitelek s žáky na 1. stupni, vyjma třídy III.B (viz blok přírodovědných předmětů), se vyznačuje bezprostředností, vstřícností i oboustranným respektováním. Odvíjí se od vzájemné důvěry i schopnosti vyučujících předkládat zřetelné a srozumitelné pokyny s nenásilným zapojením výchovných aspektů výuky. Nedostatečná aktivizace žáků vyšších ročníků, jejich nevytíženost a následná pasivita (absence rytmizačních i hudebně-pohybových prvků výuky), stejně jako časté monologické projevy učitele snižovaly úroveň spolupráce. Interakce a komunikace měly průměrnou úroveň.

Výuka hudební výchovy měla průměrnou úroveň.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Hospitace a sledování 15 povinných předmětů (nebyla sledována pouze chemie a dva předměty s převahou výchovného zaměření - výtvarná a tělesná výchova) a dvou volitelných ukázaly vyváženou úroveň výuky, která byla hodnocena jako velmi dobrá či průměrná (ve většině předmětů). Pozitivem je profilace školy - třídy s rozšířeným vyučováním jazyků navštěvuje více než třetina žáků školy. Výuka cizích jazyků v těchto třídách, především díky personálnímu zajištění učitelů, měla velmi dobrou úroveň. Kladem jsou i další aspekty - rozšířené projektové vyučování a práce s žáky, kteří mají diagnostikované specifické poruchy učení a chování.

Celkově měla kvalita vzdělávacího procesu průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Již devátý rok (od září 1993) pracuje škola podle dlouhodobé Koncepce řízení a rozvoje školy Bedřicha Hrozného, Lysá nad Labem, zpracované ředitelkou školy před jejím nástupem do funkce (1. 8. 1993) a schválené následně pedagogickou radou. Koncepce byla vytvořena na základě zevrubné analýzy, neboť ředitelka školy přišla do funkce z jiné školy. V sedmi bodech byly nastíněny hlavní úkoly v oblasti řízení a rozvoje, mj. profilovat se jako škola s rozšířeným vyučováním jazyků a ve specializovaných třídách pomáhat žákům s vývojovými poruchami učení a chování, což se od září 1994 děje. S hlubším poznáváním problematiky se dlouhodobá koncepce postupně inovovala a aktualizovala, její hlavní zásady však zůstávají. Stěžejní součástí ročních plánů práce jsou tzv. základní úkoly, preferující tyto okruhy: výchovně-vzdělávací činnost školy, mimoškolní a zájmová činnost, řídicí a kontrolní činnost, spolupráce s rodiči (zejména s Radou rodičů - důraz je kladen na jejich informovanost, mj. seznámení s výsledky testů Kalibro a srovnávacích prověrek), spolupráce se zřizovatelem. Roční plán konkretizuje termíny porad (pedagogických, provozních), konzultací, tzv. Dnů otevřených dveří apod. Tento plán je potom dále rozpracován v měsíčních plánech. Jen např. v březnovém

plánu je kromě tří projektů plánováno dalších 14 akcí, soutěží, besed apod.

Plánování v oblasti finanční je dáno především napjatým rozpočtem zřizovatele. Poslední výroční zpráva o činnosti školy na jedné straně pozitivně hodnotí spolupráci s městem, na druhé straně konstatuje rozpočet školy na údržbu, provoz a materiál v roce 2001 jako nedostačující, navíc v polovině roku výrazně snížený. Materiálně-technické podmínky jsou determinovány především dvěma hlavními aspekty - umístěním školy do dvou budov a zejména stářím hlavní budovy (jedna část pochází z roku 1880, druhá z roku 1895). Opravy i údržba jsou plánovány společně s MěÚ Lysá nad Labem - v průběhu školního roku 2000 - 2001 došlo k několika větším investičním akcím (úprava šatny, opravy elektrických rozvodů atd.) ve výši cca 750 000,- Kč. Vedení školy má priority v této oblasti jasně stanovené.

Personální plánování přináší své výsledky - postupně se obměňuje pedagogický sbor, odborná a pedagogická způsobilost učitelů se zlepšuje (zejména v sekci učitelů cizích jazyků), úspěchem je i vysoké zastoupení mužů a nízký věk učitelů. Významnou roli sehrává i plánování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Nově se přistoupilo i ke koncepci tříd s rozšířeným vyučováním jazyků - inspekční zpráva z roku 1996 konstatovala rozdíly v úrovni vědomostí a v chování mezi třídami s jazykovou profilací a třídami bez této profilace. Proto již v letošním 3. a 4. ročníku jsou žáci obou vzdělávacích programů v jedné třídě společně a pouze ve výuce cizích jazyků dochází k tzv. vnější diferenciaci. Toto organizační opatření se osvědčuje.

Kvalita, rozsah a účelnost plánování byly velmi dobré.

Organizování

Ředitelkou školy stanovená organizační struktura odpovídá charakteru školy (konceptním záměrům, realizovanému zaměření, personálním podmínkám). Škola nemá žádné součásti, práci školní družiny v ranních hodinách nahrazuje možnost žáků docházet do školní knihovny a tam vyžívat různých zájmových a relaxačních aktivit. Individuální potřeby a zájmy dětí jsou uspokojovány širokou škálou v oblastech volitelných a nepovinných předmětů, zájmových kroužků a institucionalizovanou i individualizovanou péčí o integrované žáky se zdravotním oslabením. Metodické orgány mají rozděleny kompetence a odpovědnosti jednotlivých pracovníků. Zřetelným prvkem je snaha po účasti všech pracovníků školy na organizaci a tvorbě vnitřních pravidel a předpisů.

Veškerá povinná dokumentace je doplňována vnitřními organizačními a dalšími pravidly (vnitřní klasifikační řád, konkretizující dodatky k oficiálním směrnicím, pokyny ředitelky školy apod.). V jejich obsahu se objevily dílčí nedostatky (nepřesnosti a stupeň aktualizace - pokyn k vyřizování stížností a režim školy pro pedagogy, neúplnost - klasifikační řád, formální nedostatky - vnitřní řády odborných pracovníků apod.). Některé třídy jsou v povinné dokumentaci školy (třídní výkazy, katalogové listy, třídní knihy) označovány v rozporu s legislativou arabskými číslicemi (třídy VI.C, VIII.B, VIII.C, IX.A). Nadstandardem je iniciace a realizace mnoha projektů ve výuce jednotlivých předmětů. Jednání pedagogické rady jsou dle záznamů věcně obsažná, pedagogická rada schvaluje předpisy, rozhodovací procesy jsou demokratické. Operativně jsou organizovány provozní porady.

Úřední razítko školy neodpovídá správnému názvu školy uvedenému v posledním rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, neboť neuvádí okres. Vypovídací hodnota výroční zprávy je velmi dobrá.

Nároky na stavbu rozvrhu hodin jsou v důsledku velké variability učebních plánů vysoké; s pomocí počítačové techniky byl vytvořen efektivní rozvrh a až na jednotlivosti odpovídající

didaktickým a psychohygienickým požadavkům. Výpočetní technika a softwarové vybavení jsou v řídicích činnostech smysluplně využívány (organizační, analytická, evidenční oblast).

Škola organizuje povinnou výuku plavání, lyžařský kurz a velké množství vzdělávacích, kulturních a dalších akcí (exkurze, kulturní a sportovní akce, školy v přírodě, zájezdy apod.).

Vnitřní i vnější informační systémy jsou účinné, škola se vhodně prezentuje na veřejnosti, informace jsou dostupné při zachování ochrany osobních údajů. Žáci vydávají dva školní časopisy. Žákovská samospráva nebyla ustanovena. Pro průběžnou informovanost zákonných zástupců žáků je ve čtvrtletích učiteli zpracovávána Školní zpráva, která alternativní stupnicí hodnotí práci žáků. Motivující je i udělování ceny Fair play.

Ředitelka školy dosud nevyhodnotila žádnou z projednávaných záležitostí jako oficiální stížnost. Problematika sociálně patologických jevů není školou podceňována, všechny případy byly operativně a přiměřeně řešeny.

Organizování mělo nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Hlavním nositelem koncepčních vizí a pozitivního vývoje ve škole je ředitelka - především svým přístupem je pro pedagogy osobním příkladem. Práce v Asociaci základních škol ji umožňuje být v kontaktu s posledními trendy a novinkami ve školství. Oba zástupci, výchovná poradkyně a pedagogičtí pracovníci participují především v oblasti demokratizace výchovně-vzdělávacího procesu a v realizaci nadstandardní nabídky výuky v dyslektických blocích, ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků a programovém vyučování.

Pro další vzdělávání pracovníků vytváří vedení školy příznivé podmínky. V rámci finančních možností školy mohli pedagogičtí pracovníci využívat dostupné vzdělávací akce. Prioritně jsou vybírány ty, které jsou potřebné z hlediska školy. Učitelé se na svém dalším vzdělávání finančně spolupodílejí. Ředitelka školy i její zástupce prosazují práci se školní výpočetní technikou. Za součást programu celoživotního vzdělávání je považována i uživatelská schopnost a práce s výukovými programy. Zaváděný systém práce s PC je správný, rezervy však zůstávají např. ve sledovanosti využívání počítačové učebny.

Kritéria pro nadtarifní složky platu byla ředitelkou stanovena, vnitřní předpis má jednak dlouhodobý charakter a dále obsahuje i aktualizované cíle. Pro jednotlivé okruhy byl zaveden bodový systém s konkrétní specifikací. Výše osobního hodnocení je dostatečně diferencovaná. Pracovníci školy byli s kritérii osobního hodnocení, jednorázových odměn i příplatky za třídnictví prokazatelně seznámeni. Všichni pracovníci školy jsou vedeni k sebehodnocení.

Určité nedostatky byly zaznamenány v účinnosti opatření. Zápisy z pedagogických rad dokladují pravidelné zařazování hodnocení výchovně-vzdělávacího procesu. Vedení školy opakovaně požaduje posílení např. vnitřní diferenciací (v českém jazyce nadstandardní, v ostatních předmětech však málo zřetelné), aktivní činnosti žáků, motivování, posílení pozitivního hlediska v hodnocení (v kontrastu s touto proklamací se však jeví necitlivé hodnocení žákyně 3. ročníku), vedení povinné dokumentace apod. Vzhledem k faktu, že jmenované chyby zaznamenala i ČŠI, nebyla vedením školy přijatá opatření dostatečně účinná. Zápisy z pedagogických rad zároveň dokladují, že jsou pedagogové cíleně vedeni k demokratizaci a humanizaci výchovně-vzdělávacího procesu a že pravidelným seznamováním s právními normami, předpisy, metodickými pokyny je posilováno jejich právní vědomí.

Věková skladba pedagogického sboru je příznivá, pro začínající a nové učitele je zaveden systém uvádění. V tomto směru jsou rezervy ve vedení učitelů zajišťujících výuku předmětů

bez příslušné odbornosti. Jako produktivní se jeví podpora týmů učitelů, které na bázi předmětových komisí spolupracují na ekologických, občanských, sportovních projektech (Sport ve škole a za školou, Český rok, EU, Kolébku si nikdo z nás nevybral, Vzájemné zápolení duší uchvácených chemií, 120 let školy aj.).

System, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků byly velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

System vnitřní kontroly zahrnuje prakticky všechny oblasti výchovně vzdělávacího procesu a participují na něm ředitelka školy i oba její zástupci. Obsahuje mj. vedení povinné dokumentace, dodržování učebních plánů a osnov, hospitační činnost, práci metodických orgánů, žákovské prověrky a srovnávací testy i kontrolu tematických plánů či žákovských písemností. V jeho naplňování, funkčnosti a efektivnosti byly registrovány dílčí nedostatky. Přestože kontroly třídních knih probíhají v intervalu dvou až čtyř týdnů a třídních výkazů a katalogových listů třikrát ročně, zjistila inspekce některá pochybení či nepřesnosti, které svědčí o částečné formálnosti prováděných opatření. Tuto skutečnost potvrzuje např. zjištění o nedodržení učebních osnov v předmětech přírodověda a vlastivěda v loňských 4. a 5. ročnících nezařazením učiva kurzu Výchovy ke zdraví. Stejná situace se opakuje i ve školním roce 2001/2002, kdy k termínu konání inspekce nebyl zmiňovaný kurz zpracován do tematických plánů uvedených předmětů obou ročníků (s výjimkou třídy V.A) a zápisy v třídních knihách s tematickými plány korespondují. U povinné dokumentace přetrvávají chyby v jejím vedení (chybějící údaj o učebních dokumentech v katalogových listech 2. - 5. ročníku, nesprávně označené třídy v třídních výkazech, třídních knihách i katalogových listech - záměny při označování třídy a ročníku, nesprávně používaná zkratka u zájmových útvarů, chybějící údaj o vydání vysvědčení včetně podpisu třídní učitelky u třídního výkazu III.B, nepřesnosti v evidenci změn ve stavu žactva - nerespektování pokynů k vyplňování, zápisy v třídních knihách nevypovídající o plnění učebních osnov aj.). Ve školním roce 2000/2001 uskutečnilo vedení školy 100 hospitací (jednou z priorit bylo např. zaměření na 1., 6., a 9. ročníky), od září 2001 k termínu inspekce 64 hospitační návštěvy (zaměření na přírodovědné a společenskovední předměty). Přehledný plán hospitací je rozpracován na jednotlivá pololetí a je průběžně naplňován (skluz oproti plánu byl zaznamenán pouze u jednoho ze zástupců - oproti plánovaným 26 hospitacím jich bylo uskutečněno pouze 10). Hospitační záznamy jsou podkladem k následným rozborům hodin. Výsledky kontrolní a hospitační činnosti jsou pravidelně zařazovány jako bod programu pedagogických rad, čímž je zajištěna fungující zpětná vazba v podobě analýzy i následného odstranění registrovaných nedostatků. Metodické orgány pracují neformálně, ředitelka školy se všech jednání osobně účastní. Kromě zmiňovaných činností provádí vedení školy kontrolu kvality vzdělávání formou zadávání vlastních prověrek (český jazyk, matematika a cizí jazyk - 5. a 9. ročník) či testů Kalibro a jejich vyhodnocováním a porovnáváním - např. ve školním roce 2000/2001 dosáhli žáci obou uvedených ročníků ve všech sledovaných oblastech výsledků lepších republikového průměru.

Oblast kontrolních mechanismů vykazovala negativa a pozitiva téměř v rovnováze.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Koncepční záměry jsou orientovány na kvalitní vzdělávání (především v oblasti cizích jazyků) a výchovu při respektování dětí se specifickými vývojovými poruchami učení. Z koncepčních záměrů vycházejí kvalitně zpracované krátkodobé a operativní plány.

Úroveň plánování je velmi dobrá.

Mezi přednosti v oblasti organizování patří především široká škála nabídky volitelných a nepovinných předmětů, kroužků a akcí různého zaměření, nejčastěji oceňovaná v dotaznících pro rodiče. Tato oblast je hodnocena velmi dobře.

Velmi dobré je i vedení a motivování pracovníků, např. systém péče o jejich vzdělávání. Postupně se formuje mladý pedagogický sbor s vysokým zastoupením mužů.

Pouze oblast kontrolních mechanismů byla hodnocena jako průměrná, zejména vzhledem k chybám v plnění osnov a drobným nedostatkům v povinné dokumentaci.

Celkově jsou podmínky vzdělávání velmi dobré.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Kontrolovaným obdobím byl rok 2001. Čerpání prostředků ze státního rozpočtu bylo sledováno na předem určených účtech účtové osnovy. Prostředky přidělené ze státního rozpočtu byly v plné výši vyčerpány a pokryly celkové náklady školy z 89,80%. Zbytek nákladů byl pokryt z prostředků města. Závazné ukazatele byly dodrženy. Výkonové výkazy Škol (MŠMT) V 3a - 01 k 30. září 2000, které byly podkladem pro rozpočet roku 2001, souhlasily na počty žáků v třídních knihách. Dokladová inventura k 31. 12. 2001 byla zpracována a souhlasí na zůstatky příslušných účtů v hlavní knize. Bankovní výpis k 31. 12. 2001 je též shodný se stavem účtu v účetní evidenci.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Zařazení zaměstnanců do platových tříd bylo v roce 2001 bez závad. Kontrolou zařazení do platových stupňů nebylo zjištěno porušení, ale nelze řádně ověřit mateřské dovolené, neboť v osobních spisech zaměstnanců chybějí osobní dotazníky. Osobní složky zaměstnanců ze základních dokumentů obsahují zejména pracovní smlouvy, ověřené fotokopie dokladů o dosaženém vzdělání, čestná prohlášení o předchozí praxi, platové výměry, pracovní náplně a vstupní lékařské prohlídky. Předchozí praxe není doložena. Někteří zaměstnanci mají čestná prohlášení o předchozí praxi napsána obyčejnou tužkou, ne všechna data jsou úplná, u některých zaměstnanců je doložena jen fotokopie čestného prohlášení. Žádný zaměstnanec nemá doložen výpis z rejstříku trestů.

Organizace za měsíc říjen, listopad a prosinec 2001 vyplatila jednorázové osobní příplatky. V nařízení vlády jednorázové osobní příplatky nejsou citovány. Na tyto osobní příplatky nebyl vystaven nový platový výměr. Některá zdůvodnění přiznaných osobních příplatků jsou podobná mimořádným úkolům pro vyplacení odměn.

Výše zvláštních příplatků, příplatků za vedení a příplatků za dělenou směnu je vyplácena v souladu s nařízením vlády. Nárok na výplatu dalšího platu je sledován výpočetní technikou. Kniha příchodů a odchodů není vedena. Zaměstnanci vykazují pracovní dobu dle přílohy k pracovnímu řádu. Evidence přesčasové práce za kalendářní rok není vedena. Dva

zaměstnanci, kteří překročili limit 150 hodin přesčasové práce za kalendářní rok, dali písemný souhlas k výkonu takovéto práce.

Tvorba prostředků kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP) byla v kontrolovaném období správně stanovena ve výši 2 % ze skutečně vyplacených mezd (platů). Tyto prostředky však nejsou uloženy na samostatném bankovním účtu a je o nich účtováno pouze na analytických účtech, což je v rozporu s platnou právní normou. V organizaci nepůsobí odborová organizace, proto rozpočet FKSP včetně zásad jeho hospodaření na rok 2001 byl zpracován formou vnitřních směrnic. Na základě tohoto schváleného rozpočtu jsou prostředky FKSP využívány převážně jako příspěvky na rekreaci zaměstnanců a jejich rodinných příslušníků, kulturní akce, vybavení ke zlepšení pracovního prostředí, vitamínové preparáty a dále jsou poskytovány věcné dary k životním výročím. V rámci rozpočtu a platné právní normy byly zaměstnancům této školy poskytnuty na základě jejich žádosti a řádně uzavřené smlouvy návratné bezúročné půjčky na bytové zařízení. Ty jsou správně účtovány na účtu 335 - pohledávky za zaměstnanci. Předměty nakoupené ke zlepšení pracovního prostředí jsou řádně evidovány v inventárních knihách školy. Během kontrolní akce byly odstraněny drobné nedostatky a doplněny některé chybějící formální náležitosti. Kontrolou předložených dokladů vztahujících se k této oblasti nebylo zjištěno porušení rozpočtové kázně. Čerpání finančních prostředků FKSP je v souladu s rozpočtem a zásadami jeho použití.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Prostředky přidělené na ONIV byly hlavně čerpány na učebnice 40,35 %, učební pomůcky 33,47 % a další vzdělávání pedagogických pracovníků 16,96%.

Vedení účetnictví bylo namátkově kontrolováno na výdajových daňových dokladech za rok 2001. Závažná zjištění nebyla shledána. Na dokladech jsou drobné administrativní chyby. Není uvedeno, kam bylo zboží použito, chybí podpis zaměstnance, který zboží převzal a nese za něj odpovědnost. U majetku, které podléhá zaevidování (knihy, příručky, popřípadě DDHM), nejsou vždy uváděna evidenční čísla. Tytéž nedostatky se objevily i u pokladních dokladů.

V jednom případě bylo školení proplaceno na základě složenky, nikoli daňového dokladu. Na některých dokladech chybí rozpis zboží (kancelářské potřeby). Kontrolovány byly pokladní doklady za měsíce říjen, listopad a prosinec roku 2001.

Dále byla zkontrolována pokladní hotovost ke dni 6. březnu 2002. Rozdíly proti stavu v pokladní knize zjištěny nebyly. Pokladní má sepsanu dohodu o hmotné odpovědnosti, pokladní limit je stanoven a je dodržován. Kontrola pokladny je prováděna každý měsíc ředitelkou a ekonomkou školy. Na ceniny je vedena karta, kde jsou známky vedeny v korunách. Kontrolou opět nebyly zjištěny rozdíly mezi skutečností a evidencí.

K proplácení cestovních náhrad sestavila organizace směrnici, která je každoročně aktualizována na základě platného právního předpisu. Kontrolou cestovních účtů vyplacených ze státních prostředků v období leden - listopad 2001 bylo zjištěno v deseti případech nesprávné proplácení stravného, kdy byla chybně stanovena sazba ve druhém pásmu časového rozpětí (trvá-li pracovní cesta 12 - 18 hodin). Zaměstnanci však byli na pracovní cestě méně než 12 hodin, za což jim přísluší sazba stravného stanovená v prvním pásmu časového rozpětí (trvá-li pracovní cesta 5 - 12 hodin). V jednom případě bylo naopak proplaceno stravné v nižší sazbě, než příslušelo dle časového rozpětí. Tímto pochybením došlo k porušení právní normy, upravující tuto oblast. Zjištěné drobné formální nedostatky byly v průběhu kontrolní činnosti odstraněny. Všechny cestovní účty jsou zaměstnancům vypláceny spolu s měsíční mzdou, což je řádně ošetřeno ve vnitřním předpisu organizace.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Ze státního rozpočtu byly účelově přiděleny finanční prostředky na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Tato částka byla vyčerpána. Náklady na DVPP byly vyšší, navýšení bylo uhrazeno z prostředků ONIV.

Hodnocení efektivity čerpání investičních prostředků

V kontrolovaném období 2001 nebyly škole přiděleny finanční prostředky na investice.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva o hospodaření školy za kalendářní rok 2001 byla zpracována a je v souladu s právní normou.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu byly vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům použity účelně. Nebyly shledány závažné nedostatky, jen v oblasti ONIV nebyly efektivně využity prostředky určené na cestovné zaměstnanců, neboť došlo k pochybení při proplácení stravného na cestovních účtech.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství

Ředitelka školy jmenovala do funkce kvalifikovanou vyučující. Vedle odborných zkušeností má výchovná poradkyně osobnostní předpoklady i dostatek empatie pro tuto práci. Její celoroční plán práce zahrnuje především tři základní oblasti: volba povolání, metodické řízení práce s žáky se specifickými vývojovými poruchami a řešení komplikovaných výchovných problémů. Poradkyně účelně využívá přehledné údaje vedení školy získané programem Bakalář. Rezervy byly zjištěny v oblasti kompetencí a řešení komplikovaných problémů (málo citlivý postup v případě žákyně 3. ročníku). Výchovné poradenství v širším slova smyslu je dále zabezpečováno dalšími dvěma preventivními sociálně negativních a patologických jevů. Vypracovaný minimální preventivní program je funkční, byl projednán v pedagogické radě. Významná je i participace odborných pracovníků, lékařů, Policie ČR, rodičů apod.

Integrovaní žáci se zdravotním postižením

Škola vykazovala v době konání inspekce 80 integrovaných žáků se speciálními vývojovými poruchami učení a chování. Péče o tyto žáky, kteří tvoří 15 % všech žáků školy, je nadstandardní. Dalších dvacet žáků se symptomy specifické vývojové poruchy či s menší mírou tohoto postižení je ve škole zohledňováno.

Přidělované finanční prostředky využívá škola především v mzdové oblasti a na nákup

pomůcek (PC programy, učební texty, pracovní sešity). Na 1. stupni základní školy jsou organizovány reedukační ambulantní nácviky, v 5. ročníku se tyto žáci učí v tzv. dyslektických blocích. Také na 2. stupni, konkrétně v 6., 7. a 8. ročníku, je výuka zabezpečována v celé týdenní hodinové dotaci českého jazyka dyslektickými bloky. Integrovaní žáci se v hodinách českého a cizího jazyka vzdělávají diferencovaně, na ostatní předměty se vracejí do svých kmenových tříd. Jedna z tříd 9. ročníku je specializovaná. Menší kolektiv žáků a odborné personální zabezpečení umožňují tak i na 2. stupni úspěšně pokračovat v reedukaci.

Sestavené individuální vzdělávací plány vycházejí z doporučení stanovených odborným vyšetřením. Jsou vypracovány pro všechny tyto žáky, a to ve dvou podobách. Ve škole hledají správný i funkční model individuálních vzdělávacích plánů. Verze užívaná učiteli je účelná především ve výuce českého jazyka. Rezervy byly v stanovení podílu žáka a jeho rodičů při nápravě, v stanovení určité redukce učiva i v ostatních předmětech.

Efektivita individuálního přístupu a zvolených forem práce s integrovanými žáky se zdravotním postižením ve výuce českého jazyka byla na velmi dobré úrovni. Při vyučování jsou využívány výukové programy, každý den ráno a v pátek odpoledne mohou děti pracovat individuálně u počítače a využívat internet,

V ostatních předmětech byla vnitřní diferenciací málo zřetelná.

Kvalita výchovného poradenství, celkové prevence a práce s integrovanými žáky měly velmi dobrou úroveň.

Hodnocení oblasti BOZP a PO

Kontrola byla zaměřena na dvě oblasti a to na bezpečnost práce a požární ochranu a na dvě části: kontrola dokumentace a fyzická prohlídka budov.

V dokumentaci BOZP a PO nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky. Drobné závady byly odstraněny v průběhu inspekce. Dokumentace je vedena přehledně.

Fyzická kontrola probíhala nejprve v hlavní budově (nám. Bedřicha Hrozného 12), kde byly zjištěny tyto nedostatky: odlepené linoleum na schodišti a ve spojovací chodbě v prvním patře. Ve škole není označen únikový východ a únikové cesty.

V druhé budově (Školní náměstí 1318) byly zjištěny tyto nedostatky: nejsou ochranné kryty na prosklených dveřích, chybně je zakreslen únikový východ na evakuačním plánu v přízemí, není označen únikový východ.

Celkově je hodnocena úroveň bezpečnosti práce a požární ochrany jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina Základní školy Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, nám. B. Hrozného 12, okres Nymburk

- Zařazení školy do seznamu škol s rozšířeným vyučováním jazyků (vydalo MŠMT ČR dne 3. dubna 1996 pod čj. 23 366/1994-21)
- Propůjčení čestného názvu (rozhodnutí MŠMT ČR z 24. června 1999, čj. 16 132/99-20)
- Podkladová inspekční dokumentace
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000-2001
- Inspekční zpráva čj. K-03-06/9697-469 Ku
- Povinná dokumentace škol dle § 38a písm. a), b), d) - l) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Učební plán a učební osnovy vzdělávacího programu Základní škola (čj. 16 847/96-2 a čj. 16 333/96-22-21 pro třídy s rozšířeným vyučováním jazyků) včetně úprav a doplňků
- Koncepce řízení a rozvoje školy Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem ze dne 30. 8. 1993
- Plán práce na školní rok 2001-2002 včetně měsíčních plánů práce
- Organizační řád školy z 1. 9. 2000
- Vnitřní klasifikační řád
- časově-tématické plány vyučujících hospitovaných předmětů
- plány předmětových komisí
- hospitační záznamy členů inspekčního týmu
- seznam žáků se specifickými poruchami učení a chování
- dotazníky pro rodiče zadané v průběhu inspekce
- vzorek žákovských písemností a žákovských knížek
- Směrnice č. 3/2001 Základní školy Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem o cestovních náhradách bez data vyhotovení, s účinností od 1. ledna 2001
- Cestovní příkazy zaměstnanců školy s os. č. 12, 14, 15, 24, 27, 34, 55, 73 a 79 hrazené ze státního rozpočtu za období leden až listopad roku 2001
- Směrnice č. 2/2001 Základní školy Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem k FKSP - jeho tvorba a užití bez data vyhotovení, s účinností od 1. ledna 2001
- Vnitřní předpis o financování kulturně společenských akcí ze dne 2. ledna 2001
- Vnitřní předpis o poskytování věcných darů z FKSP ze dne 2. ledna 2001
- Vnitřní předpis o poskytování půjček z rozpočtu FKSP ze dne 2. ledna 2001
- Vnitřní předpis o poskytování příspěvku z FKSP na rekreaci (zájezd) ze dne 1. června 2001
- Rozpočet FKSP k 1. lednu 2001 a úprava rozpočtu k 1. listopadu 2001
- Čerpání prostředků FKSP k 31. březnu, 30. červnu, 30. září a 31. prosinci roku 2001
- Smlouvy na poskytnutí návratné bezúročné půjčky z FKSP na zařízení bytu ze dne 9. dubna a 21. května roku 2001
- Obratová předvaha půjček z FKSP k 31. prosinci 2001
- Hlavní kniha účtu 912 001 - FKSP k 31. prosinci 2001
- Daňové doklady - přijaté faktury FKSP v roce 2001: čísla 1824, 1830, 1844, 1878, 1879, 1888, 1890, 1891, 1893, 1895, 2010, 2011 a 2016
- Pokladní doklady FKSP v roce 2001 čísla 81, 146, 159, 172, 266, 302, 303, 327, 454 a 468

- Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2001
- Výkaz Škol (MŠMT) V3-01 o základní škole podle stavu k 30. září roku 2000 a roku 2001
- Příloha k výkazu o základní škole Škol (MŠMT) V3a-01 o speciálních - specializovaných třídách podle stavu k 30. září roku 2000 a roku 2001
- Rozpis rozpočtu na rok 2001
- Výkaz zisků a ztrát za rok 2001
- Rozvaha za rok 2001
- Hlavní účetní kniha za prosinec 2001
- Výdajové daňové doklady za rok 2001
- Pokladní kniha, Pokladní doklady za říjen, listopad a prosinec roku 2001
- Výkaz P 1 - 04 k 31. prosinci 2001
- Vnitřní platový předpis ze dne 2. ledna 2001 a dodatek ze dne 3. září 2001
- Mzdová inventura k 1. lednu 2002
- Rozúčtování mezd za rok 2001
- Mzdová a personální dokumentace zaměstnanců
- Mzdové listy za rok 2001
- Měsíční podklady pro výplaty mezd za říjen, listopad a prosinec roku 2001
- Pracovní řád
- Záznam o školení BOZP (osnova, presenční listina, záznam o ověření znalostí)
- Prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví
- Záznam o školních a pracovních úrazech
- Seznam o poskytování OOPP
- hodnocení rizik, zdravotní způsobilost zaměstnanců
- Traumatologický plán
- revizní zprávy
- Práce zakázané ženám a mladistvým, speciální školení: topič, školník, kuchař, uklízečka
- Posouzení požárního nebezpečí, Evakuační plán
- Požární řád (včetně Požárních poplachových směrnic) a Požární kniha
- dokumentace o školeních PO, zákazy, příkazy a pokyny vydané na úseku PO

ZÁVĚR

Průběh vzdělávání

Kvalita vzdělávání byla posuzována především na základě 73 hospitovaných hodin. Průběh a výsledky vzdělávání ukázaly většinou průměrnou či velmi dobrou práci pedagogických pracovníků; výrazné rozdíly v kvalitě výuky mezi jednotlivými učiteli se objevily zřídka. Vyšší kvalita byla zaznamenána ve výuce humanitních a společenských věd. Největší rezervy byly zaznamenány v oblasti organizace, metod a forem práce - učitelé často používali málo efektivní formy frontálního způsobu výuky. V porovnání s inspekcí v roce 1996 si vzdělávání udrželo dobrý standard, trvale velmi dobrou úroveň vykazuje výuka cizích jazyků, tedy profilujících předmětů.
Celkově je úroveň vzdělávání hodnocena jako průměrná.

Podmínky vzdělávání

Počet žáků vykazuje mírný vzestup - od poslední inspekce v roce 1996 zaznamenala škola nárůst 19 žáků; jejich současný stav činí 511. Umístění tříd ve dvou budovách a stáří hlavní budovy vyžadují vyšší organizační nároky na chod školy a provozní náklady. Oproti minulým letům se podmínky výuky zlepšily - přibyla zejména počítačová pracovna, došlo rovněž k dalšímu zlepšení prostředí učeben a jejich vybavení, byla rozšířena nabídka volitelných a nepovinných předmětů. Pedagogický sbor se oproti roku 1996 částečně obměnil a omladil, zlepšila se odborná a pedagogická způsobilost vyučujících - v současné době vyučuje jen pět učitelů se středoškolským vzděláním (z celkových 36), v roce 1996 jich bylo osm (z celkových 34), počet mužů-učitelů je vysoký (devět), další vzdělávání pedagogických pracovníků je na kvalitativně i kvantitativně vyšší úrovni. Řízení školy po stránce výchovné a vzdělávací si udržuje velmi dobrou úroveň.
Podmínky vzdělávání jsou velmi dobré.

Přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu byly vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům použity účelně. Závažnější pochybení nebyla shledána. Jen ve třech oblastech - ONIV, FKSP a mzdové - byly konstatovány menší nedostatky, blíže specifikované v protokolu.

Vývoj školy od poslední inspekční návštěvy

V porovnání s inspekcí v říjnu roku 1996 si vzdělávání udrželo svůj standard. Trvale velmi dobrou úroveň vykazuje výuka cizích jazyků, tedy profilujících předmětů. Nadále velmi dobré je řízení školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. František Kvasnička	Mgr.František Kvasnička v.r
Členové týmu	Mgr. Eva Grušová	Mgr. Eva Grušová v.r.
	Mgr. Karel Kumstýř	Mgr. Karel Kumstýř v.r.
	Ing. Jaroslav Kindl	Ing. Jaroslav Kindl v.r.
Další zaměstnanci ČŠI	Dana Nulíčková	
	Václava Suchánková	
	Zdenka Šrámková	
	Petr Masopust	

V Mladé Boleslavi dne 3. dubna 2002

Přílohy

Vyhodnocené dotazníky, zadané žákům

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 11. 4. 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Marie Pokorná, ředitelka

Mgr. Marie Pokorná v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Středočeského kraje	2002-04-25	034 69/02-2161
Město Lysá nad Labem	2002-04-25	034 70/02-2161
Rada školy	Není zřízena.	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.

